

GOSINZEANA

REVISTA ILUSTRATĂ SAPTAMÂNALĂ

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Anul III. — Nr. 51.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe ½ an 6 cor.
România 30 lei. — America 3 dollari. — Germania 15 M.

Orăștie, 28 Decembrie 1913.

8 din o familie, duși la război!
Cununa Reginei.

— Vezi mai pe larg pe pag. următoare. —

Sept 16, 20

Cărți pentru popor...

— Și ceva despre Gruia lui Novac a lui P. Dulfu și un cuvânt către cei chemați. —

„Tipăriți cărți pentru popor, căci în Ardeal de acestea e nevoie“ — îmi zicea astă toamnă în gara din Ploiești Nicolae Iorga, când mă reîntorceam cu sufletul întristat dela înmormântarea fericitului Aurel Vlaicu. Acum, în preajma Crăciunului, mă gândesc din nou la cuvintele acestea, pe cari marele istoric le rostise scurt și sentențios și trec prin gândul meu șiragul cărților populare, pe cari le-am tipărit noi în Ardeal, să văd, dacă avem sau nu o literatură pentru popor?!...

Pentru un moment constat cu bucurie, că cele peste 300 de broșuri populare ale lui Ciurcu, cele peste 100 ale lui Todoran, și aproape 200 ale firmei streine Krafft, ne dau o frumoasă bibliotecă populară, din care frații noștri dela țară în serile lungi de iarnă ar putea multe și folositoare lucruri învăța... Și cu toate acestea pe lângă tot numărul de aproape 600 cărți populare ce le avem astăzi în Ardeal, cum mă gândesc la cuvintele lui Iorga, îmi vine totuș, să risc afirmația, că nu avem o literatură pentru popor. Editurile populare ale lui Ciurcu, Todoran și Krafft nu au pe toată linia îndreptățirea să poată intra în coliba bătută de ploaie și de zăpadă a țaranului nostru. Multe din ele — îndeosebi din ale lui Todoran, — sunt lucrări vechi, nu numai scrise neîngrijit și cu puțină pricepere, ci și tipărite cu o ortografie foarte-foarte crudă, care nu contribuie cu nimic, dar absolut cu nimic la unitatea pronunțării limbei noastre!...

Și pe lângă toate greșelile de nescuzat ale acestor cărți, cari formează hrana sufletească

a poporului nostru din Ardeal, ele se cetesc totuș și trec din mână în mână, așa cum trece banul sclipicios și lesne călător. În multe case află câte o *Alexandrie* sau o *Geneve* cusută cu sfoară, ca fițele ei să nu se destrame, care se bucură de o vârstă respectabilă de 20—25 de ani. Din aceasta a cetit moșul și din aceasta cetește și nepotul cu ochii limpezi, în vreme ce cumetrele torc și-ascultă cu vioase povestea lui Bucifal și înduioșătoarea pățanie a nevestei de împărat nevinovată... Cartea e tot interesantă, dar pare că o mustră și pe ea cugetul, că prea a rămas mult pe fața pământului și prea a îmbătrânit și nu mai e pentru odraslele acestea tinere, cari sunt mai sprintene la vorbă și de multe ori, din greșală, pronunță altfel — corect — cuvintele de pe paginile ei, cum ea n'a învățat să le audă dela moșii, cari dorm în morminte.

...Literatura noastră populară de azi e de fapt îmbătrânită și din cele 600 broșuri populare, câte cam avem, numai puține au îndreptățirea ca să existe... Acestea sunt broșurile Librăriei Ciurcu retipărite cu mai multă grijă și în haine noi, potrivite cu vremea, și câteva din broșurile „Bibliotecii Tribunei“, a lui Krafft acum. Numărul aceloră e însă mic și de aceea mi se pare că acum, după ce conducerea partidului nostru național săvârșește marea operă a împăcării, ar fi prielnic ca să ne interesăm mai din adânc și de-o astfel de chestie, cum e cea a „Cărților pentru popor“.

...Credem nimerit ca să se găsească un modru oarecare

de editare a cărților populare scrise într'un stil impecabil și neaoș românesc, tipărite curat și frumos și având un format deopotrivă pentru toate broșurile. Ar fi aceasta un fel de „Bibliotecă populară“ adăvărată, care să afle intrare în fiecare casă și în fiecare colibă. Întru răspândirea ei să se angajeze cu puteri unite toată inteligența românească, ca ajungând la un tiraj de cel puțin 15—20 mii exemplare, o broșură de aceasta să nu coste mai mult de 20—30 bani. În cadrul ei ar fi nevoie să intre și operele scriitorilor noștri potrivite pentru popor, în întregime ori fragmentar, cari astăzi sunt aproape inaccesibile pentru el, din pricina prețului mare, pe care i l-au impus editorii. S'ar evita atunci o greșală, ca aceea, care s'a făcut, din punct de vedere de editare, cu „*Gruia lui Novac*“ a lui Dulfu, o carte scrisă *absolut pe seama poporului și care are cu toate acestea un preț de Lei 2.50...*

La acestea ne gândim acum, când ne surâde pacea și școlile ne stau închise cu duiumul, iar foile ne sunt persecutate și sprijinite așa de slăbuț.

Cărți pentru popor, cărți alese, tipărite frumos și ieftine, cărți, cari să se cetească și să se răspândească în zeci de mii de exemplare în lung și lat pe pământul Ardealului, dlor dela conducerea destinelor acestui popor ardelenesc!

Împăcarea va veni ea atunci de sine, va veni așa frumoasă, dreaptă și statornică, cum se cade să vie, zmulșă de marea vrednicie a neamului luminat cu bun sistem!

8 din o familie, — toți sub arme, pentru Țară! Chipul de pe pagina din fruntea acestui număr ne dă o arătare din cele mai înălțătoare de suflete: e tabloul alor 8 membri din aceeași familie, cari în vară, la

glasul Țării lor, au alergat sub falnicele steaguri românești, plecând spre câmpul de onoare, la moarte dacă e de lipsă, pentru draga lor Țară!

Cel ce stă la mijloc, pe scaun, e *capul familiei*: generalul *Tătărescu*, iar cei dela spatele dânsului sunt: *4 fii și 3 gineri ai lui*. Iată-i cine sunt ei: Cel dela stânga, e ginere al dlui general *Tătărescu*, anume dl medic în armată locot.-colonel *Urdianu*; ceialalți 3 următori sunt fii de a generalului: locotenent *Stefan Tătărescu*, batal. 1 vânători, sublocotenent *George Tătărescu*, regimentul 18 Infanterie; locotenentul *Alexandru Tătărescu*, batal. 5 vânători; al 5-lea e colonel *Marin Nicolescu*, comandantul brigăzii 2 de infanterie, ginere; lângă, el spre dreapta, sublocot. *Emanuil Tătărescu* din bat. 5 vânători, și la capăt maior *Rafail Mărculescu*, comandantul batalionului 1 de vânători. — Când glasul Țării i-a chemat, toți opt, în frunte cu capul acestei brave familii, spre locul de onoare au plecat! Cu drept cuvânt revista „Gazeta Ilustrată” din București aducând chipul lor, îi numește: *Toți ai țării, toți pentru Țară!*

— Chipul al doilea de pe pagina primă, este: prețioasa cunună pe care *M. Sa Regina Elisaveta*, *Carmen Sylva*, a dăruit-o batalionului 2 de vânători, care-i poartă numele, ca să-l împodobească în calea sa spre câmpul de glorie. A prins-o pe drapel la plecarea batalionului spre Dunăre. Pe cele două funde e scris: „*Roze pentru vii; Lauri pentru morți*” — *Elisaveta*. Batalionul păstrează ca un suvenir nestemat această cunună, pe care avură norocul a o aduce napoi de pe câmpiile bulgare, încununată de glorie și cu mărire de țară, deși fără a fi ciuruită de gloanțe...

□ □ □

Palatul unui tiran.

Unul din efectele revoluțiilor este, de a deschide publicului edificiile până atunci inaccesibile. Astăzi e foarte ușor să pătrunzi în cea mai închisă și cea mai misterioasă clădire, care a existat poate pe glob. Parcul dela *Yldiz-Kiosk* e acum deschis mulțimei și grație unui bacșiș modest, se poate vizita oricând apartamentele private ale lui *Abdul-Hamid*. Ceea ce a și făcut englezul *Dwigt*, care-și publică impresiile în

A doua fiică a Președintelui Statelor-Unite americane, — măritată de curând după un înalt dignitar de stat. O notă interesantă în actul căsătoriei ei, e aceea, că tânăra mireasă, una dintre cele mai mândre pe ființa sa de *femeie* și care nu vrea să știe sexul său supus, oarecum înjosit naintea sexului bărbătesc, ci ține la aceea că și femeia e egală cu bărbatul în viață și în toate arătările ei, — a făcut ca la cununia ei să se înlăture formula de jurământ de credință și supunere față de bărbat!... *vrea să fie soață*, tovarășe de viață bărbatului ce și-a ales, dar nu umilită prin jurământ față de el, ca o inferioară, lui!...

numărul de Decembrie al revistei *Scribner's Magazine*.

Yldiz-Kiosk a fost în același timp *Escorialul* și *Micul Trianon* al lui *Abdul Hamid*. În jurul pavilionului pe care tatăl său, *Abdul-Medjid* îl clădise pentru o odaliscă a sa, grozavul sultan care a domnit treizeci și trei de ani asupra Turciei, a sădit niște grădini mărețe și a construit un mare număr de vile de un gust îndoelnic. Cu masivele lui de verdeață, cu bazinele lui de marmură, în care înoată sute de peștișori roșii, și mai ales, cu vederea pe care o are asupra minaretelor cari mărginesc intrarea mării de *Marmara*, parcul *Yldiz-Kiosk* escită cu drept cuvânt admirația streinilor, în vreme ce pavilioanele clădite toate din lemn, constituiesc împrumutul cel mai melancolic pe care

arta orientală l'a contractat față de arhitectura Elveției și a Mării Britanii.

Una dintre cele mai disgrațioase din aceste construcțiuni, scrie englezul *Dwigt*, este teatrul, pe care o mică punte de lemn îl pune în comunicație cu haremul.

Teatrul acesta este o bombonieră de catifea roșie, în care artiștii renumiți în trecerea lor prin *Constantinopol*, erau invitați, să joace câte o piesă din repertoriul lor, câte odată în fața unui singur spectator. Lui *Abdul Hamid* îi plăcea să reînvie fanteziile lui *Othon II.* al *Bavariei*, fără a avea însă aptitudinile artistice ale nefericitului suveran, care a știut să găcească geniul lui *Wagner*. Foyer-ul acestei săli de spectacol în miniatură e decorat cu un portret prost executat al lui *Verdi* și cu o fotografie a lui *Arturo Stravolo*, maestrul italian fără rival, în arta deghezării instantanee.

Grădina haremului, unde numai *Abdul Hamid* avea voie să intre și în care publicul este admis astăzi, pricinuește vizitatorului apusean o mare decepție. Te-ai crede acolo în departamentul paserilor, al unei grădini de aclimatizare. Peste tot vezi porumbei cu penele cele mai variate și aparținând speciilor celor mai diverse; păsările sunt pline cu colivii în cari cântă tot felul de paseri. Pe țărnițele unui râuleț artificial al cărui curs șerpuit e umbrat de copaci verzi, nenumărate paseri asiatice ciripesc și se sbeguesc; la o mică distanță de acest canal se înalță un mic chioșc foarte rău mobilat, pe care se ridică un fel de observatoriu de pe care sultanului îi plăcea să supravegheze prin sticlele unui ochian străzile și căzăr-mile capitalei. Lui *Abdul Hamid* nu-i plăcea să vadă de prea aproape o populație și niște trupe a căror credință îi inspira, cu drept cuvânt, bănueli.

Pentru a cunoaște caracterul cuiva trebuie să vizitezi apartamentele, în cari a locuit și să faci inventariul mobilierului lui. La fiecare pas pe care-l faci în interiorul re-

Din țara lui Wilhelm de Wied... Albania, noua țară, ce se formă în Balcani, e cu adevărat o țară nou născută, și ca un nou născut de săracă... Orașul Valona care îi va sluji Principelui de reședință, însuș e un oraș mic, neînsemnat, fără palate și strălucire de oraș cu scaun de Domnitor. Un sat mai de frunte. Cele două chipuri de aci ne lasă să ne facem o idee despre înfățișarea din afară a acestei țări. Chipul de sus ne arată un „Castel” al unui mare bogătaș albanez. Și dacă castelul acestuia se prezintă așa, — ne putem închipui ce e încolo. — Iar în largul țării, la sate, cum e, dacă vedem chipul de jos, care ne arată o casă țărănească albaneză.

ședinței imperiale, îl regăsești pe Abdul Hamid, întocmai așa după cum va rămâne în istorie. Un mare număr de casse de bani, astăzi goale și deschise, confirmă patima bătrânului ex-sultan pentru aur și pietri scumpe. Două săli prin cari gloanțele nu puteau pătrunde și un fotoliu, un birou și un scăunel cu picioarele de cristal, dovedesc, că Padișahul nu neglija nici una din precauțiunile necesare, spre a se feri împotriva atentatelor anarhiste și în contra trăznitelui. Nici unul din numeroasele dormitoare ale palatului din Yldiz-Kiosk nu stârnește un interes deosebit. Toate se aseamănă între dânsese. În scopul de a zădărnici planurile eventualilor asasini, bănuitorul monarh nu dormea niciodată două nopți dearându-l în acelaș pat și pentru a se apăra împotriva unui atac neprevăzut, el păstră peste tot mai multe revolve la îndemână.

Sultanul defronat pusese să i se instaleze un pian în sufrageria dela Yldiz-Kiosk. În altă încăpere se pot vedea și azi alte patru pianuri. Abdul-Hamid ascultă cu plăcere, când fetele lui cântau la aceste instrumente; apoi trecea la alte diștracțiuni. Ex-sultanul mânuiă chiar pen-

sula. Călăuza care l'a condus pe redactorul lui *Scribner's Magazine* prin palat, îi arătase mai multe tablouri pictate chiar de Abdul-Hamid. Unul din aceste tablouri, care este departe de-a fi un capo d'operă, înfățișează o barcă încărcată cu pești de-ai Islamului. Personagiile acestea sunt niște portrete, sau mai bine, niște caricaturi ale lui Midhat-Pașa și a celorlalți șefi ai partidului Revoluției. Un grup de sirene cu carnea roșie și moale, fac semn revoluționarilor de pe țarm, întinzându-le o beutură otrăvită.

Sultanul nu se înconjură numai

cu chipurile dușmanilor sei, ci îi plăcea să contempleze pe masa lui de lucru, o fotografie a lui Wilhelm II. și a familiei imperiale germane. El nu știă, cu toată iscusința lui diplomatică, că prietenia aceasta nu va putea să împiedece câtuș de puțin dezastrul, cătră care se îndreptă Turcia, care a izbucnit nu de mult, cu care prilej României i-a fost dat să joace un rol așa de glorios.

□ □ □

Inelul de logodnă.

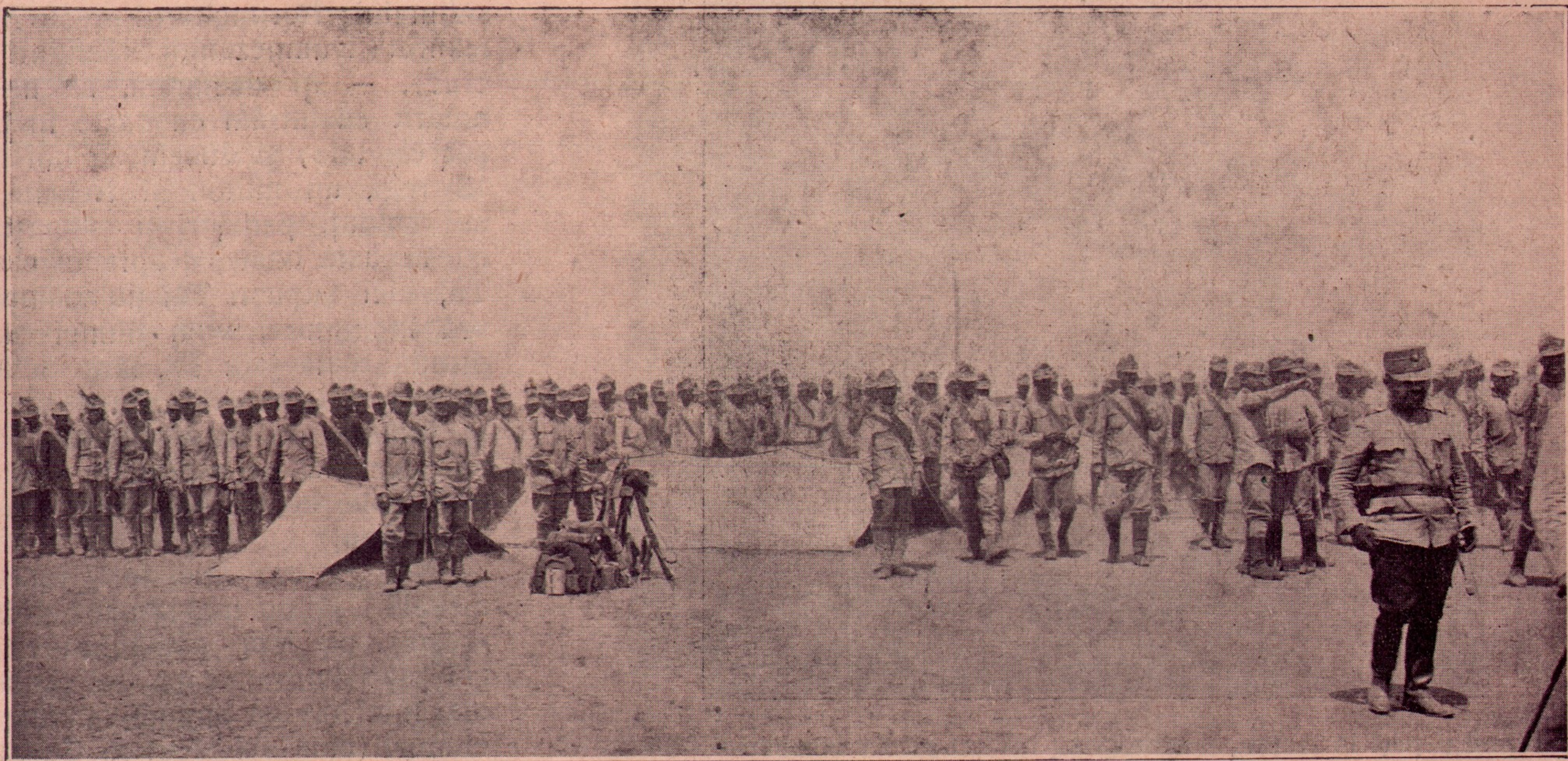
În vechime se susținea, că inelul și-a luat forma dela rotunzimea soarelui și îl foloseau ca un simbol al credinței, ce avea menirea să întărească, să puie o bază mai trainică diferitelor legături în vieață.

Ovreeii au fost cei dintâi cari au folosit inelul ca simbol al credinței la încheerea căsătoriilor. Dela ei a trecut mai târziu acest obicei la popoarele din Orient, la Greci, la Egipteni și la Romani. Materialul din care se făcea nu era totdeauna metal nobil, se folosea, pe lângă aur și argint, și bronz, fier, os, ba se făceau inele chiar și din lemn. La Romani inelul se folosea la încheerea căsătoriilor, și era aproape totdeauna din fier, dar nu era, ca în zilele noastre, un semn al credinței și iubirei, ci un semn că femeia se dă cu totul în puterea bărbatului.

La Germanii vechi era asemenea necunoscut inelul. Ei au luat

O casă țărănească albaneză.

În lagăr, prin Bulgaria. Chipul de aci ne arată armata română poposind în fața orașului Dobrici, așteptând să vie solii din oraș, înștiințându-se de se dă orașul de bunăvoie în mâinile armatei române, ori nu? De unde nu, va fi luat cu arma! Dar solii au venit, s'au plecat naintea capilor oastei românești, și mâne-zi armata a intrat în oraș luându-l în stăpânire și punând deregătorii române lângă cele bulgare. Pânzele albe ce se văd în fața trupei, sunt corturile de câmp ce se întind de oșteni, pentru a slugi de „cancelarii” ale companiilor ori batalioanelor.

acest obicei delat Romani și multe lupte religioase s'au purtat până a reușit majoritatea să introducă în biserică inelul, ca semn al credinței la legarea căsătoriilor. Cei mai mulți protestau, că inelul e un obiect păgân, pe care îl priveau cu groază și îl aflau nevrădit de a fi recunoscut de creștinism. Cu timpul a devenit însă un obiect așa de folosit și îndrăgit de lumea întreagă. Diferitele popoare bogate începuse să-și facă inele de logodnă numai din metale nobile și gravau pe ele inscripții ocazionale, d. e.: „Te iubesc”, „Iubește-mă”, sau „Iată un gaj al iubirii mele”. Unii își gravau numele, tocmai cum e la noi azi.

La Francezi pe timpul Domnitorilor prădători și iubitori de splendori, se făcea adevărată risipă cu inelele de logodnă. Le decorau cu pietri scumpe, familiile bogate se întreceau în aceea, că pe a cui degete să strălucească mai pompos inelul de logodnă. Iși uitaseră cu totul de însemnătatea lui curată și sfântă. Începuseră până și modeștii Germani să-i imiteze.

La Francezi a pus capăt acestui lucru exagerat și nepotrivit Napo-

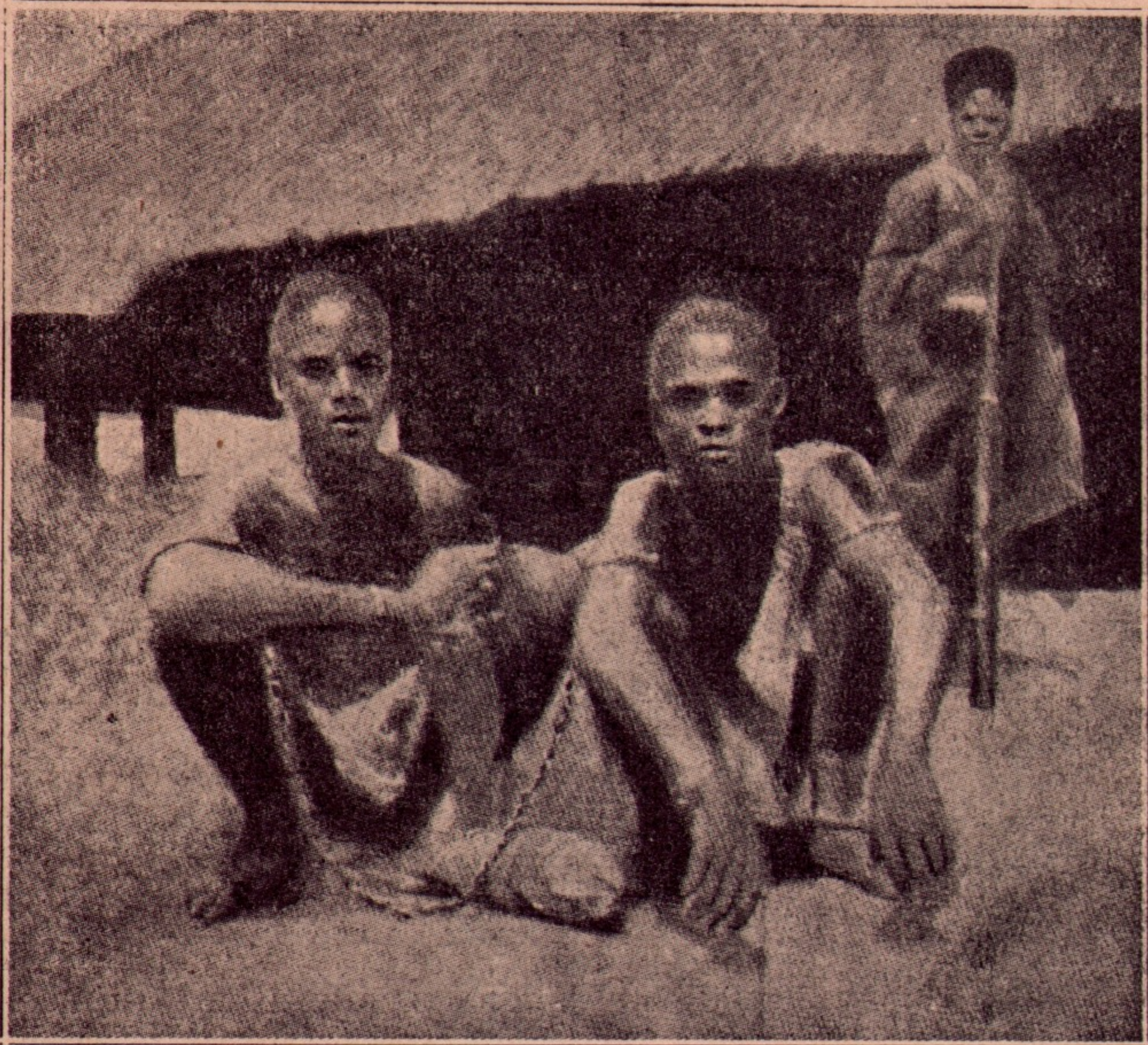
leon; iar la Germani s'a făcut, nainte cu o sută de ani, un apel către femeile, cari doresc să-și jertfească inelele pompoase de logodnă în favorul rezervelor de războiu din vistieria statului, căpătând în schimb un simplu inel de fier cu inscripția: „Aur am dat pentru fier”. A avut acest apel un răsunet colosal! Mândrele femei germane cu milioanele și-au dat inelul pompos, în schimbul unei simple verigi de fier, și eră o mândrie pe ele să poarte pe deget acest schimb ce a adus atâta prisos de bunăstare în vistieria țării lor! Ele s'au lăsat pătrunse de gândul cuminte, că sfințenia nu depinde dela materia din inel, ci dela puterea, care leagă sufletele soților.

În Șvedia femeia poartă amândouă inelele de logodnă; așa e obiceiul la ei, și cei cari nu-l știau, se mirau văzând pe aceste neveste, crezând că sunt toate văduve. Pe la noi soțul ce rămâne în viață poartă și inelul celui mort.

Obiceiul de a purta inel e azi universal. Mireasa primește dela mire inelul în semn de credință și ca un gaj al iubirii lui. Și ea ar fi

datoare să-i dea un asemenea inel cu aceeași menire. Dar fiindcă aceste inele sunt frumoase numai fiind egale și din aceeași materie făcute, a preluat mirele grija pentru amândouă inelele, ca să nu umble amândoi pe la juvaergii diferiți, în diferite orașe poate. Pe aiurea mirele predă apoi miresei amândouă inelele, ca ea să-i pună unul din ele lui pe deget, — pe alte locuri lucrul acesta îl face preotul.

Că de ce e ales tocmai degetul al 4-lea ca purtător al inelului de logodnă, se explică în două chipuri. Un motiv religios și unul bazat pe o veche credință. Când pune preotul inelul în degetul mirilor, face semnul crucii începând cu degetul cel mare, în numele Tatălui, cel arătător și Fiului, cel din mijloc și sfântului Duch, iar în al patrulea își află inelul locul. O credință veche spune, că dela degetul inelar până la inimă, e o vână ce le împreună, și pentru asta s'a dat degetului al patrulea favorul de a purta numai el semnul credinței și al dragostei. Până și popoarele străvechi, ca Hebreii și Egiptenii, susțineau lucrul acesta.

Antropofagi puși în lanțuri, pentru că au mâncat pe un comerciant francez.

— Vezi mai pe larg la Rânduri mărunte. —

Câte un bărbat mai poartă uneori inelul de logodnă și în buzunarul vestei, când vrea ca să nu-i fie piedecă în aventurile după cari umblă și cari durere stăpânesc ființa unor bărbați neserioși din zilele noastre. Contra acestei proceduri deosivitoare, s'a înființat în America o ligă de femei, cari luptă pentru câștigarea unei legi, prin care să pedepsescă cu închisoare și bani pe toți acei bărbați cari cu ușurința calcă în picioare însemnătatea sfântă a inelului de logodnă. Toate abaterile dela purtarea lui obicinuită, jignesc inimile bune și simțitoare, de aceea noi dăm tot dreptul indignatelor americane. Ele mai motivează și cu aceea, că multe fete nevăzând inel pe degetul bărbatului, cred că e neînsurat și se îndrăgesc eventual de el, pe urmă află realitatea, și de aici provin cele mai multe rele, dese cazuri de sinucideri din amor nenorocit. Toate aceste rele le-ar putea evita bărbății, purtându-și cu demnitate zala ce-i leagă de familia lor, la care trebuie să ție cu sfințenie și dragoste adevărată.

Dar, hotărât, nu vor ajunge bietele femei americane la nimica, cu toate eforturile lor. Legile le croiesc bărbații și vor fi de sigur și între bărbații cei mai sus puși de aceia cu veriga în buzunarul vestei, cari

vor zimbi simplu la pretenziunea ligei americanelor, cum zimbești de un lucru bagatel, și vor răspunde poate în loc de pedeapsă, cu cuvinte: „Nu vom mai purta pe viitor veriga nici pe deget, nici în buzunarul vestei!..“

□ □ □

Odinioară și acum!..

— Din zilele cele amestecate de glorie ale Turciei. —

Se știe până la ce faimă se înălțase numele Sultanilor turcești pe vremuri. Tremură toată Europa de frica lor. Ajunseseră să-și supună țara după țară, până la Viena! Și temutul Baiazid spunea că are „...din prestolul dela Roma să dea calului ovăș!..“

Această încredere, dusă la îngâmfare, ce umilește pe toți în jurul seu, — se oglindește viu în *declararea de războiu* pe care a făcut-o la 1682 Sultanul Mohamed al IV-lea, Împăratului Leopold al Austriei. Ținând la forma de a nu porni războiul fără veste oarecum sărbătorească, el a trimis Împăratului următoarea declarație plină de trufie:

— „Noi Mohamed Mola, — din grația lui Dumnezeu, carele domnește în ceriuri, Împăratul glorios și preste toate domnitor al Babiloniei, Judeei, al Răsăritului și al Asfințitului; Rege preste toți regii cerești și pământești; Marele Rege al sfinților Arabi din Mauretania; Regele născut și încoronat al Ieru-

salimului; Poruncitorul preste Mormântul Dumnezeului răstignit pe cruce, — îți declarăm, că ne-am hotărât să intrăm cu oaste în țările-șoarele tale; și ducem cu noi încă 13 regi, un milion și treisute de mii soldați pedestri și călăreți, și cu această oaste, despre care nici Tu, nici supușii Tăi nu puteți aveți închipuire, vom nimici și a-prinde toată țara Ta, fără milă și cu cea mai mare cruzime!

Înainte de toate îți poruncim, ca pe noi să ne aștepti în capitala țării Tale, în Viena, ca să-ți rătăzăm capul!

Noi pe voi pe toți vă vom măcelări, să nu mai rămână ghiaur, creștin, pe fața pământului! Pre cei mari împreună ca pe cei mici, mai întâi îi vom supune la cumplite chinuri (cum s'a făcut cu Constantin Brancoveanu!) și numai după aceea îi vom ucide!

Avem să-ți luăm împărătuica Ta, iar pre supușii Tăi avem să-i strivim.

Pre Tine până atunci te vom lăsa în viață, până te vei încredința văzând însuși cu ochii, că amenințările noastre, până într'un cuvânt le-am împlinit. Scris-am acestea în al patruzecile an al vieții mele și într'al 26-lea an al atotputernice mele împărății“.

□ □ □

Podoaba animalelor.

Că pentru a-și cuceri soția, e de mare însemnătate și frumseța trupescă a animalului de soiu bărbătesc, aceasta se vede din însăș natura lui.

La oameni femeia e mai presus bărbatului din punct de vedere al frumosului, la animale lucrul se petrece pe dos. Pildă vie avem totdeauna în față-ne. Oare ce scop au penele mult colorate și coada arcuită a cocoșului, pe când biata găină e așa simplu înveșmântată? Priviți puțin pe nesuferiții gândaci! Bărbații au podoabe cari lipsesc cu totul femeilor. Unii au coarne frumos ramificate, alții lucesc ca mărgeanul și cu fălcile puternice. Peștii ca și șopârlele încă își au bărbații mai frumoși ca femeile. Bărbații au aripile mai mari, mai puternice, solzii și pânțele sclipitori. Mamiferele, dobitoacele cari se hrănesc cu lapte în tinerețe, au cam aceeaș asemănare.

Cine nu știe de coama leului, care lucesc în bătaia soarelui și nu cunoaște puterea lui, ca și a tigrului,

lui? Le sunt oare asemănătoare soțiile? Ele nu au nimic din ce au bărbații lor.

Această deosebire însă nu domnește la toate animalele în tot timpul. La cele mai multe, aceste podoabe sunt darurile de nuntă ale miresei, sunt vestmântul de nuntă al bărbaților. Odată cu timpul căsătoriei, se trec și podoabele bărbaților.

Dar nu numai frumseța ce-i împodobeste, e „vino 'ncoace“ al bărbaților. Întrebatu-ne-am vr'odată, de ce oare răsună primăvara pădurea și dumbrăvile de cântecele paserilor și de țuiturile greerilor?

Pentru cine cântă? Pentru femeile lor! Fiecare cântăreț cântă după talentul și puterile sale și dacă nouă nu ne plac cântecele lăcustei, țuiturile acestea de bună seamă plac femeilor lor. Bărbații nu fac altceva, decât să le mulțamească. Dar paserile? Știți cum cântă privighetoarea, nu cum cântă curcanul. El își târește aripile mândru pe pământ, cu zgomot cum îi place soției lui. Ciocănitorea bate toba pe coaja copacilor, iar păunul își respiră penele sale colorate.

Cântăreții întocmesc adeseori adevărate întreceri și dacă se întâmplă că la aceste petrecanii să ia parte și femeile, rar se sfârșesc fără bătaie. Se bat între ei greerii, cocorii, vrăbiile, se bat chiar și peștii. Vrăbiile-bărbați se bat cu ciocul până la moarte, pe când femeia privește de pe o cracă lupta pentru ea. Pentru aceste lupte natura i-a înzestrat cu tot felul de arme. Cocoșii au pînteni, alte paseri au pînteni la aripi numai pentru luptă. Până și iepurii de casă se fac răi și neascultători în vremea nunții.

Toate animalele voesc întâietate, spre a-și cuceri soția și dacă lupta se sfârșește, vor continua și altădată.

RÂNDURI MĂRUNTE

— Numărul viitor al „Cosinzenei“ fiind număr de Crăciun, — va fi expedit de aici Duminecă și Luni, așa ca Marți în ajun să se afle în toate locurile la posta din urmă. Rugăm pe atunci să-l căutați la postă.

*

Cărticele românești în Basarabia. Din Iași se vestește, că după știri sosite acolo de curând, semstov-ul Basarabiei, a hotărât, a tipări un șir întreg de cărticele cu

Horă în comuna Homorod, pe Valea-Geoagiului, — ținutul Orăștiei.
Vedere de port și de popor.

cele mai bune povețe în gospodăria dela sate, pentru economii din toate districtele Basarabiei. — Aceste cărticele pentru Moldovenii basarabieni, vor fi scrise *românește*. O nouă îngăduință făcută limbei române, care până aci nu i se dase.

*

Dreptul numelui original. Află tot mai mulți aderenți ideea, de a respecta numirile originale, oficioase, ale localităților de pe tot globul, și a înlătură numirile date altfel, a feluritelor popoare din ținutul localității cutare. Căci luând o pildă, ungurul zice orașului ce fusese pe vremuri reșediută Ardealului „Gyulafehérvár“, Neamțul în zice „Karlsburg“, Românul „Alba-Iulia“; Hermanstadt, Sibiiu, Nagyszeben. — Sau: Neamțul zice unui oraș din Germania Leipzig, Românul îi zice Lipsca, ungurul Lipcse, iar alte popoare i-or fi zicând altfel. Și asta face oarecari greutăți postelor și cetitorilor de istorie și de geografie în felurite limbi. De aceea s'a pornit în anumite cercuri de învățați un curent, care pretinde, ca numirile localităților să fie în viitor folosite numai în o formă, anume întrebuintând numirea oficioasă, și alta mai mult nu. Să aibă fiecare oraș și sat un nume, nu două și trei și șase!

Și Revista Profesorilor de Școale Medii, din Pesta, militează pentru acest principiu.

Dar că acest curent va ajunge într'o zi a fi acceptat de toară lumea, e tare îndoelnic, — căci multe numiri nu se potrivesc deloc cu firea altei limbi, decât cu a maternei sale, — și par'că prea s'ar restrânge dreptul de liberă mișcare a unei

limbi, scoțând din ea mii de numiri cari i s'au prefăcut așazicând în sânge și pe cari mii de guri nu le pot rosti altfel, decât cu împedecare și cu rezenez chiar.

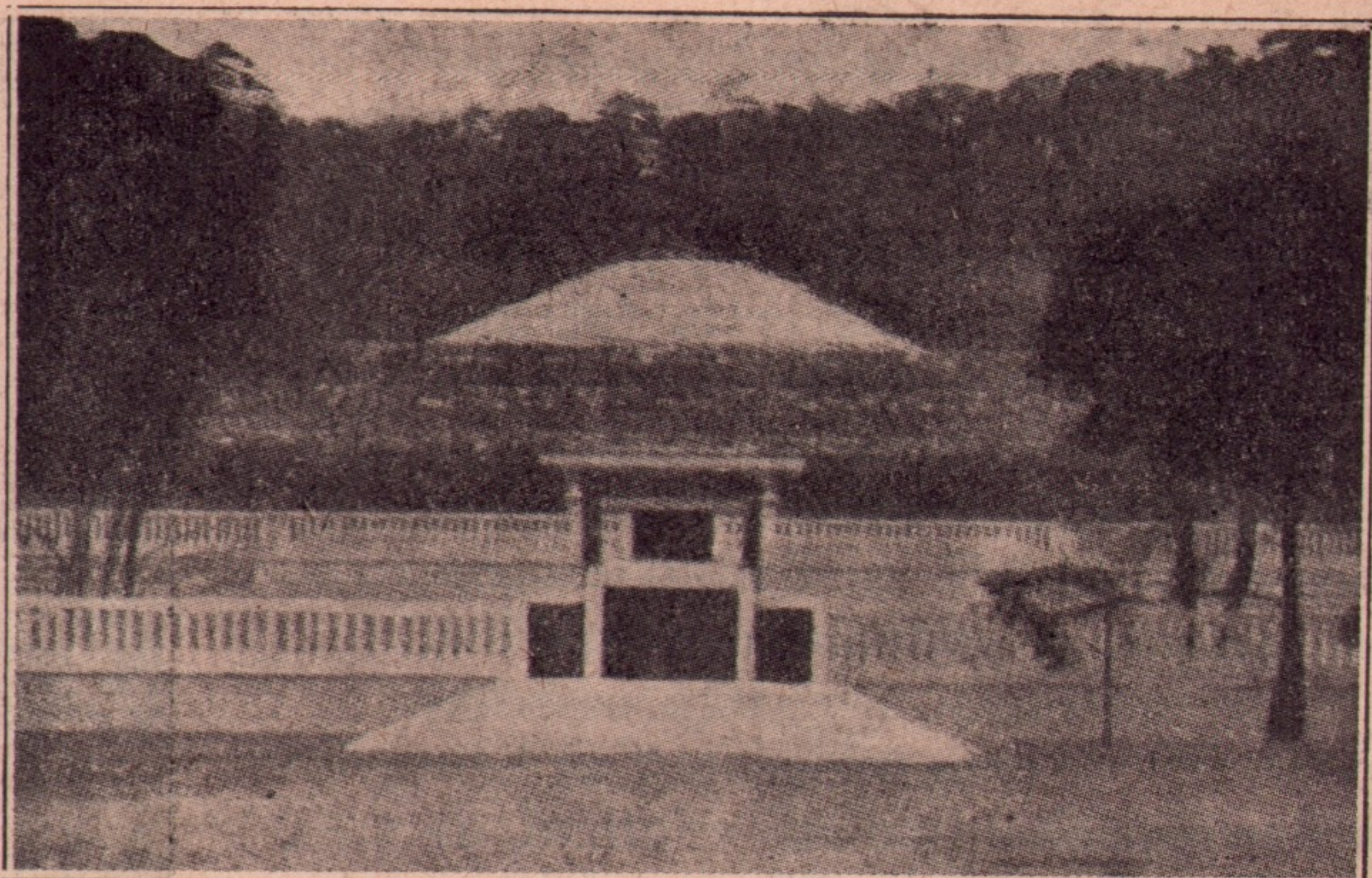
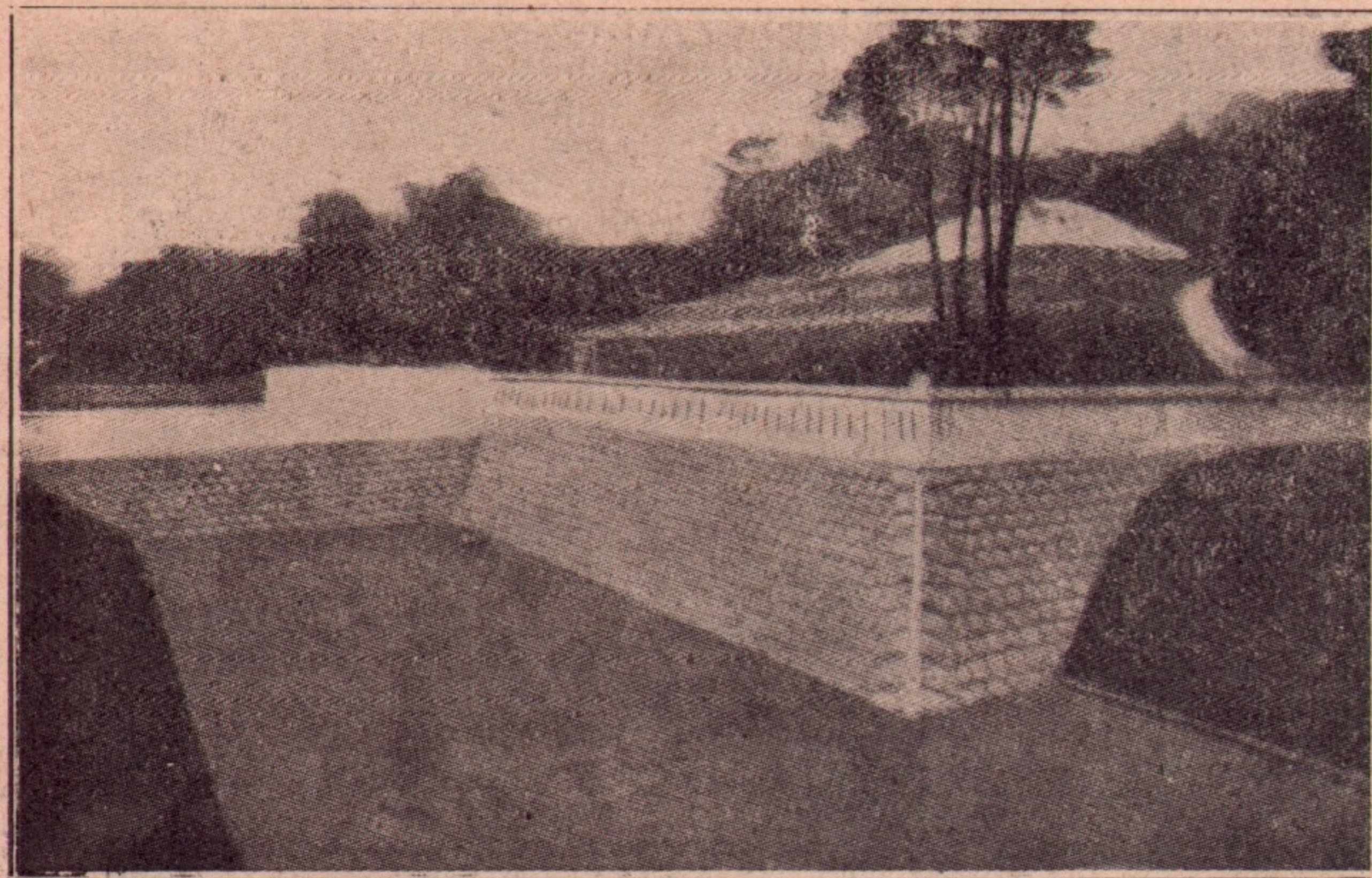
*

Alăturând la numărul de față mandate postale, rugăm pe domnii abonați ca, la trimiterea banilor, să scrie pe cotorul mandatului la locul „Am foaia sub Nr.“, *numărul tipărit pe adresa domniei-lor la dreapta* (nu cel dela mijlocul adresei). Acela e numărul sub care se află în cărțile revistei și dându-ni-l, ne ușurează mult munca de cancelarie.

*

Antoprofagii. Statele europene își pun toate silințele să ducă în hotarele cele mai depărtate și mai întunecate, — lumina culturii europene, cu moravuri îndulcite, nobilizate. Totuș să mai află și azi colțuri ascunse de lume, în cari trăesc oameni neoameni, cari în loc să se țină și ei de oameni, îi mânăncă pe aceștia, dacă le cad în ghiare.

De curând un comerciant francez și-a luat inima în dinți și a făcut o călătorie prin părțile primejdioase ale Africei, pe la Coasta Izvoriu, pe unde să țin antropofagi, — și a fost pe neașteptate împresurat de o ceată de sălbateci de aceștia, față de cari a cercat să se apere cu pușca, dar, spre nenorocirea lui, pușca nu l'a slugărit, nu a luat foc, și a fost prins de fiarele cu chip de om, cari l'au tăiat îndată de viu și au făcut un ospăț sălbatec în jurul lui, mânăncându-l. E pentru ei mare praznic când pot prinde câte un *alb*, căci spun, că carnea lui e mult mai dulce

Mauzoleul Împăratului Japoniei, Mutșu-Hito, construit din 300.000 pietri, adunate de pe fundul Oceanului-Pacific. Privit întâi din lature, dela colț, a doua oară din fața intrării. (Vezi mai pe larg la Rânduri mărunte, mai jos).

ca cea de iepuri ori de altă sălbăticiune ce-or fi aflând și ei pe acolo.

Aflându-se de nenorocire, îndată o trupă de senegalezi a luat-o pe urma comerciantului perdut urmărind pe sălbateci, dintre cari a și prins pe doi și i-a pus în lanțuri, — așa cum îi arată chipul de pe pag. 751. Dar de ce folos, când ei și-au împlinit sălbateca poftă și cruda faptă, — și când nu înțeleg că de ce-acum prinși și legați...

Un mauzoleu, ca ne-altul! Răposatul împărat al Japoniei, Mutșu-Hito, e unul din cei mai mari Domnitori ai Japoniei, — poate chiar cel mai mare în toată istoria acestei împărății. Căci sub el se dete cel mai cutezător războiu, care așternu la pământ pe uriașa vecină Rusia și-i zmulse din mâni până și cetatea despre care se spune că e peste putere omenească de a fi cucerită: Port-Arthurul. Sub el se întinseră hotarele Japoniei la îndoit pe cât erau!

Unui astfel de Împărat îi și făcură la moarte o îngropăciune mai mult decât împărătească! Iar după aceea, pentru păstrarea corpului acestui mare Împărat, națiunea recunoscătoare japoneză, i-a zidit un Mauzoleu care iarăș stă fără păreche în șirul Mormințitor Împăraților din toată lumea. Sunt vestite și renumitele Piramide egiptene, despre cari se spune, că ar fi morminte de ale împăraților egiptieni de pe vremuri, dar acelea sunt zidite din petri adunate fără osebită greutate de pe fața pământului.

Mauzoleul Împăratului Japoniei, marele lărgitor de țară, e ceva mult mai ales: el e zidit din 300.000 petri culese de pe fundul Oceanului Pacific, de pe fundul acelei mări, de care e legată istoria celei mai strălucite biruințe a flotei japoneze, care zdrobi din o singură izbitură

năpraznică, uriașa și încrezuta flotă de războiu a Rusiei!..

— încă până împăratul eră în viață s'a făurit planul de a-i ridica Mauzoleul din petri de pe fundul mării glorioase pentru ei, — și au început a culege la ele încă până el zăcea greu bolnav. A doua zi după moartea lui au și început așezarea pietrilor în clădirea minunată care să-i fie adăpostul de veci, — dar de terminat n'au putut-o termina decât într'un an întreg de zile! La împlinirea anului dela moartea lui, au ajuns a-i putea așeza sicriul cel prețios în noul și minunatul mormânt. Mauzoleul are lungime de 160 metri și lățime de 130 metri, și a costat 500.000 *yeni* (adecă 2 și jum. milioane coroane!)

În chipurile de mai sus, la stânga se vede Mauzoleul privit din lature, dela un colț, în chipul de-a dreapta, privit din fața intrării. E ceva fără păreche în lume!

*

Va rămâne China republică?

Un colonist german din China raportează unei foi berlineze impresiile dela curtea lui Juansikkai, președintele republicei chineze, cu ocaziunea primei recepțiuni oficioase.

Având o întrevorbire de tot interesantă cu un eunuc bătrân, — care a fost rânduit într'o vreme, se grijească de împăratul Kvanghsu, — a scos multe și interesante taine dela dânsul.

Kvanghsu aveă intenția, ca din China hodorogită, să creeze una nouă, după sistemul țărilor moderne, dar curentul regimului vechiu — în a cărui frunte stă chiar mătușe-sa Cah-Si, — îi zădărnici planurile. El fu aruncat dela cârmă și ea luă guvernarea.

Douăzeci de ani a trăit sermanul Kvanghsu retras pe o insulă, în fața căreia e clădit palatul președintelui Juansikkai.

Kvanghsu pe patul seu de moarte n'a vrut să-și dea învoirea, ca moștenitorul de tron să fie careva din fiii săi. Poate a prevăzut catastrofa, ce a urmat în curând.

Eunucul îi spuse mai departe despre micul Puy, — moștenitorul — că e un copil deștept și că la tot cazul el va fi împăratul Chinei, când va ajunge etatea de majorean. Doar — zice eunucul — republica aceasta nu e altceva, decât un teatru. Juansikkai e deobligat a predă tronul prin un contract, pe care l'a legat cu curtea împărătească.

„China nu va rămâne republică. De se vor schimbă stările peste vreo 5—6 ani, adu-ți aminte de bătrânul Vang, care ți le-a descoperit acestea“.

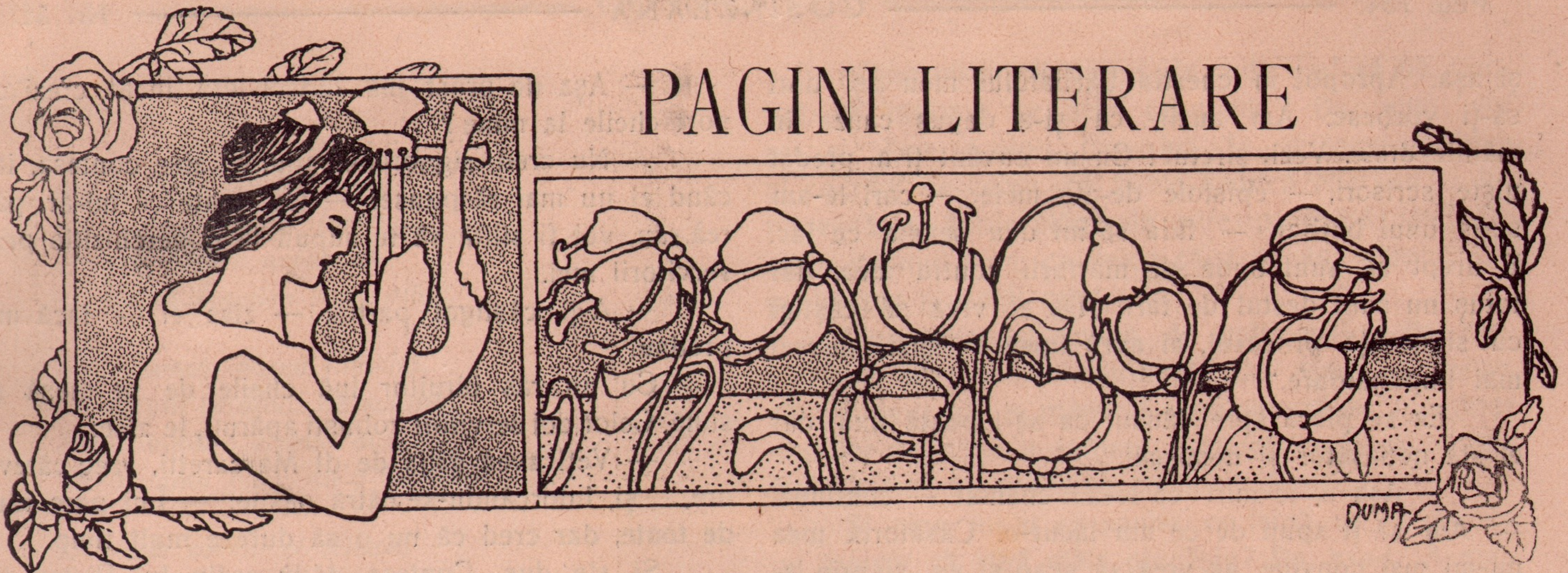
Ce-o fi drept din spusele eunucului, ce nu, ne va arată viitorul...

□ □ □

Principesa Maria Pavlovna, născută Mare Ducesă de Rusia, măritată după Principele de coroană al Svediei, — cu care e în cale de divorț. Despre această principesă s'a zvonit, că ar fi tradit secrete de stat de ale patriei sale noue, Rusiei, țării în care s'a născut. Ci-că asta ar fi un cuvânt pentru care Principele de coroană svedez, s'a văzut silit a începe proces de divorț contra soției sale, care eră să fie viitoare Regină a țării acesteia.

PAGINI LITERARE

În sat la noi...

*Mă așteaptă?... Nu m'așteaptă?..
Și mă 'ntorc, ca niciodată,
Aducând cu mine-o lume
De iluzii
Și de dragoste curată...*

*Dar ce zic? E plină casa,
Și-alergat-au și vecinii, —
„Ca să vadă când se 'ntoarce
Din cătane
Cel mai bun fecior al Linii“.*

*Stau cumetrele de vorbă:
„Ce flăcău! Să umbli-o lume
Și nu-i afli-asămănare
De 'nvățat ce-i
Și frumos, minune mare!“.*

*Pe obraji simțesc săruturi...
Amețesc, și cred pe-o clipă
Că, șireată, cum ți-e firea,
Cu săruturi
Singură tu faci risipă!...*

*Și sunt vesel... Închid ochii
Și cu mâna dreaptă 'ncerc
Să te prind pe subsuoară
Să te zbați
Cum te voiu strânge, ca 'ntr'un cerc!*

*Nu te zbați? Nu strigi?... Mă sperii!..
Deschid ochii... o privire...
Doamne sfinte!
— Strâng în brațe o mătușe
Veche, ca o mănăstire...*

RADU MĂRGEAN

EPISTOLELE ALTUIA

LEO DOUGLAS

Gondola albă plutea a lene pe valurile lagunei; gondolierul se răzîmă de lopată, înholbându-se în zări. Sub baldachinul gondolei eră tolănită o femeie. Nu eră tineră, dar de-i priveai fața, gura-i clasică și ochii negri trebuia să zici că e frumoasă.

Înainte ei eră o broșură, din care nu cetea. Ea privea fără conținere spre piața sfântului Marc și spre Casa Spinelli. În privirile-i aprige se resfrîngă o împăciență mare și când nu se mai putea stăpâni, mușcând trăgea câte un fum din cigareta ce o ținea între degetele-i subțiri.

— Ei — își zicea — Marcaretti de sigur nu e prost. Nu mai vine. — Dar chiar în momentul acela se ivi talia unui bărbat în dreptul Casei Spinelli, care venea grăbit spre țarm. Femeea aruncă spre el niște căutături esaminătoare și începă a suride.

— Da! Și Marcaretti e ca și ceilalți: nici dânsul nu poate rezista unei femei frumoase. Dar să nu mă încred. Partia încă nu e a mea. — Apoi strigă gondolierului:

— La puntea portului Pietro!

Câteva lopețiri, și gondola eră la treptele pieței sfântului Marc. Mai târziu cu două minute, un bărbat stă pe trepte cu pălăria în mâni.

— Contesa Foretti, de nu mă înșel, — zise el înclinându-se adânc.

— E drăguț că ai venit, signore Marcaretti, — răspunse contesa și îi întinse mâna. — Nu pot aprecia din destul pe cel mai căutat bărbat din Veneția, care e așa de bun de își jertfește timpul pentru mine, iarăș compliment.

— Vino, de-ți ia loc lângă mine, — zise, și-i făcu loc pe perne, — aș vrea să întreb unele-altele de d-ta.

— Și stând vă voiu putea răspunde, doamnă — zise el — dacă omul acesta... — și arătă spre gondolier.

— În Pietro putem avea încredere — răspunse ea. — Iar de nu vrei să iai loc lângă mine, o fi bine

și așa. Apropo! în chestia bărbatului meu aş dori să-ți vorbesc. Am auzit, că și-a depus cauza în mâinile dtale. Vezi, șiretul! Cu un cuvânt ți-a predat niște scrisori, — epistole de-ale mele, — cari le-am scris unui bărbat, — fără să-mi dau seama ce fac. E drept că sunt bune de mărturii contra mea, dar totuș nu sunt destul de tari. „De ai vrea să câștigi cu siguranță procesul, ai aveà lipsă de niște dovezi mai impunătoare.“

Ea se plecă spre dânsul ca să-l poată fixa, dar el stă nepăsător și nemișcat.

— Așa e, te miri că te-am chemat — continuă. — Am să-ți spun de ce am făcut-o. Căsătoria mea nu-mi mai convine, aş vrea să scap și eu, și prin aceasta am să-ți ajut procesul.

„Am niște epistole la mine acasă cu mult mai compromițătoare, cari de sigur au să convingă judecătoria despre vina mea.

— Ați adus epistolele cu dvoastră?

— Am voit numai, signore, dar când eram gata de pornit și să-mi i-au epistolele cu mine, mi s'a rupt cheia în zarul pulpitului. Am trimis după un lăcătar, care de atunci cred că a deschis. Vino cu mine și am să ți le predau.

Mâna lăsată pe dunga gondolei îi tremura, ochii îi erau rugători. El stă în cumpene...

— Voiu merge, doamnă!

Luă loc lângă dânsa pe perne și gondola porni lin pe oglinda mută a lagunei.

Când gondola a ajuns Canalul Mare, soarele asfințea. Peste câteva momente ajunseră într'un canal lateral, unde la niște trepte de piatră debarcară.

— Aci mi-e locuința — zise contesa. Mergând pe trepte în sus, le-a deschis ușa un servitor în livrea.

— Aveți bunătatea de intrați aci, îndată am să mă întorc cu epistolele.

Abia a făcut inspecție prin odaie Marcaretti, contesa apărură iar, se răzică cu spatele de ușă și îl întrebă.

— Pofțiți ceva recreetor?

— Vă rog de epistole, — zise el — și merg. Ea râdea.

— N'am epistole, signore Marcaretti.

— Nu aveți? Dar pentru ce m'ați chemat?

— Văd, signore, că și dta ești tot ca ceilalți. De vă chiamă o femeie frumușică, de-auna primiți. Ai crezut dta într'adevăr că o se mă dau de bună voie de — femeie stricată? — Ai crezut dta că o să abdic așa ușor de poziția care mi-o asigură numele bărbatului meu? O... O... măgărușule!

— Dar contesă — zise celalalt — are vre-un înțeles, să mă ții aci numai așa?

— Zău? — răspuse contesa. — Stai numai, signore, vreau să am la mână epistolele acelea și cred, că chiar în astă sară o să merg după ele. Am lipsă de chei, dle!

— Așa de prost mă judeci dta, încât crezi că port cheile la mine?

— Nu cred, signore, ci știu, — zise contesa, iar când el nu mai răspuse: — Cu toate că mi-ar părea rău, voi fi silită să te supun la o perchiziție prin servitorii mei.

— A-ți câștigat partia, — zise el — iacă mă predau.

Cu un răs biruitor luă cheile de pe masă și sună. Celor doi servitori robuști apărură, le zise:

— Veți aveà grijă de dl Marcaretti, vreo câteva ore, — și, întorcându-se cătră oaspe: — Îmi pare rău, de toate, dar cred că nu o să dureze mult timp.

Și s'a dus. Contesa dădă ordin lui Pietro, să o ducă la Casa della Fiora.

Peste 20 de minute a ajuns și a intrat în cancelaria lui Marcaretti. A mers la masă, a probat cu cheile aduse a deschide pulpitele, până ce odată a nimerit pulpitul care închideà scrisorile compromițătoare. Acestea le aveà acum la mână!

— Bună sara, madam!

Înainte perdelor ușii apărură un bărbat. Foarte mult sămănă cu cel, care l'a lăsat în grija servitorilor ei de acasă. Și totuș erà ceva deschilinire între ei.

— Dta ești? — exclamă ea — Cine ești dta?

— Gastro Marcaretti — răspuse el închinându-se ușor.

— Și celalalt? — bâlbâi contesa.

— Alterego-ul meu — răspuse zimbând Marcaretti. Prin dânsul mă înlocuesc, doamna mea, față de acei, cari nu mă cunosc mai deaproape.

Contesa șovăi, ca cel ce e aproape de leșin. Epistolele îi căzură din mână.

Marcaretti le ridică repede.

— Îți recomand un pocal de cognac, — zise el, arătând o tavă pe masă.

— Merg! — zise ea repede.

Marcaretti deschise ușa.

— Doamnă, — zise el, — am cercat tot posibilul, ca să mântuiesc pe prietinel meu, contele Foretti, din căsătoria lui nenorocită, cu o femeie atât de rea. Am avut dovezi, dar nu mi-au fost destule. Aveam lipsă de mai multe, ca să pot dezvoala perfect caracterul dtale. În astă sară dta singură m'ai ajutat. Ți-am așteptat vizita și să vezi, cât de potrivit m'am pregătit pentru aceasta. Uite!

Flueră încet și apărură doi polițiști din dosul perdelelor.

— Domnii aceștia vor aveà ce să spună la judecătorie! Și cred că o să fie destul!

— Drace! — sări contesa. — O să mă pomenești! Și fugi.

Marcaretti așeză la loc epistolele și își zise mulțumit: „Bătrânul meu prietin o să câștige procesul și o să scape de femeia aceasta, care atâta vreme i-a amărît vieața“.

Cântec.

Mă chiamă zările 'nstelate
Cu valul dulce de lumină,
Se văd atâtea nestemate,
Ce varsă noaptea luna plină.

Mă chiamă marea liniștită,
La țarmii ei albiți de spume,
Mă chiamă-o steauă aurită,
Mă chiamă visu 'ntr'a lui lume!...

Doinește codrul și ostează
Din frunza lui legănătoare,
Mă chiamă floarea, ce visează
Sărutul razelor de soare.

Mă chiamă-o păsărică mică,
Ce-mi bate sara le fereastră,
Mă chiamă dorul tău, bădică,
Și-a noastră dragoste sihastră!...

ELENA DIN ARDEAL

POEZII

de RABINDRANATH TAGORE

COPILUL

Când jucării drăguțe, maestru colorate, îți dă mâna-mi de tată, o scump copilul meu, atunci mintea-mi cuprinde de ce raza de soare frângându-se în nouri produce curcubeul, de ce câmpu-și îmbracă a lui floricele în haine felurite și atât de 'mpestrisfate, — când jucării drăguțe, maestru colorate îți dă mâna-mi de tată, o scump odorul meu.

Când buzele spre cântec voios mi le deschid și tu sari zburdalnic, copilul meu iubit, înțeleg atunci, de ce-i zumzet prin arbori și pentru ce răsună a sufletului coarde la glasul, ce străbate din sferele cerești, — când buzele spre cântec voios mi le deschid și tu joci zburdalnic, copilul meu iubit.

Când — ce mult îți place — dulcetuți îți întind, înțeleg atunci, de ce e plin de miere al florilor potir și poamele văratici și cele ale toamnei de ce nutresc în sine atâtea sucuri dulci, — când — ce mult îți place — dulcetuți îți întind.

Când îți depun pe față sărutul meu de tată și fața ta pe urma-i ușor se 'mpurpurează, știu de ce natura tresaltă 'n bucurie, când zorile-și revarsă roșafa lor pe cer și vântul dimineții plăcut mă adie — când îți depun pe față sărutul meu de tată și fața ta pe urma-i ușor se 'mpurpurează.

...Cine mi-ar ști spune, de unde oar' să fie somnul, ce coboară pe ochii celui mic? Da, spun: din rai el vine, acolo-i țara lui, în mijlocul umbros al codrilor de cedru, ce tainic licuricii zburând îl luminează, și florile plăpânde miresme răspândesc. De aceea somnul vine, ca dulce să-și depună sărutul său pe fruntea și ochii celui mic.

Cine mi-ar ști spune, de unde oar' să fie zimbetul pe fața copilului durmind? Da, așa-i. Se spune, că palida rază a mândrei semilune atinse marginea nourilor șireți, și 'n somnul dimineții scaldat în roua fină, născutu-s'a zimbirea copilului durmind.

Și cine mi-ar ști spune, ce taină va să fie, ca un trupșor să aibă atâta gingășie? Da, așa-i. A mamei e meritul de frunte, care 'n gingășia dragostei plăpânde, îngropase tainic un feciorelnic suflet. De-aici vine dară plăpânda gingășie, ce face-atât de fraged trupșorul unui prunc.

BAIADERA

Întins sub zidul mare-al orașului Matuza, doarme Ugaponta alui Buddha învățăcel.

Nicăiri o zare de lumină în noapte și porțile cetății închise sunt toate. Cerul se 'nvălise cu nori grei de ploaie, și stelele fricoase s'ascunse după ei.

Deodată 'n întuneric un zângănit s'aude, pricinuit de scumpe brățare arginții, și un picior de față ușor atinse pieptul voinicului eremit învățăcel lui Buddha.

Tânărul fresare... Lumina unei lampe fâlfâind îi joacă pe frunte și pe ochi.

Miraf Ugaponta privirea-și ridică și încremenit privește la mândra baiaderă, care 'n strălucirea frumuseței tinerești, un înger coborât din ceriuri i-se pare. Brațele și pieptu-i de pietri scumpe-s grele, iar trupul ei suleget ușor e 'nvăluit cu-o haină de mătășă 'ntra ceriului culoare.

Fecioara se apleacă luminând mai bine fața lui severă, de bunătate plină.

— Iartă, eremite, că somnul ț-am stricat, — zise baiadera. Te rog vino la mine, căci acest prost așternut nu este pentru tine.

— Pleacă, mergi în pace, tu prea-mândră fecioară, — răspunse eremitul. Veni-va o vreme — să nu-mi uiți cuvântul — când anachoretul te va cerceta.

În această clipă un fulger strătaie adâncă 'ntunecime a nourilor de vară, ce 'n clipirea scurtă lumină de 'ndată albiu dinți ai voinicului fecior și fata baiaderă se cutremură.

* * *

Anul nou acuma abia se începuse... Vântul suflă groaznic... Arborii cu lacrimi de petale plâng.

Zefirul aduce zăzâit de frestii, de pe 'ntinsul apelor din lac. Oamenii cu toții grăbesc în pădure, veseli să serbeze al florilor praznic.

Dintru 'nălțimi luna razele-și coboară revărsând o lină, palidă lumină, peste întreg orașul adâncit în somn.

Iar anachoretul pe calea părăsită, cufundat în gânduri, pășește lin, ascultând un cântec, ce jalnic se strecoară din frunzișul tainic al tufelor de mirt.

Apoi Ugaponta își îndreptă pașii spre porțile cetății unde se opri...

...Ce trup de femeie zace în țărână sub zidurile 'nalte ale orașului Matuza?

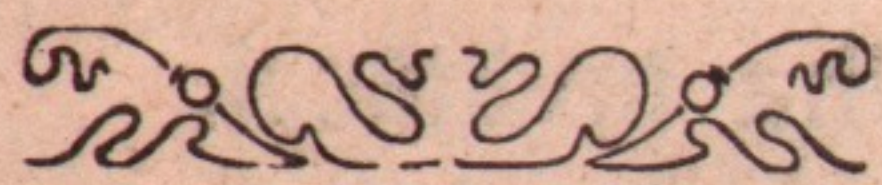
Ah, e baiadera... Trupul ei cel mândru, ah, e plin de bube, și fiind că 'n sine poartă neagra ciumă, fu scoasă și-alungată afară din oraș.

Mișcat anachoretul lângă ea se-așează, îi ia capu în brațe și cu apă rece gura cea febrinte i-o răcorește și cu uleu spală trupul plin de rane.

— Cine ești tu, spune, îngeru 'ndurării, — gemu atunci copila.

— A sosit clipita, ca să vii la tine, iată-mă ai-cea-s, precum Ț-am fost promis.

Traducere de: Simion Gocanu.

CE-O SĂ ZICĂ LUMEA

AL. CAZABAN

Înainte să se apuce de o treabă, să facă un pas sau să înfăptuiască ceva. Pavel Lascarache se întreabă cu grijă: „Ce-o să zică lumea?”

Și teama asta de „Ce o să zică lumea“, l'a făcut pe Pavel Lascarache, să treacă drept unul din cei mai respectați și cinstiți funcționari din orașul lui.

Nu face datorii nici la croitor, nici la băcan, nici în piață, nici la zarzavagi, nici la găzar, nici la proprietar, nici chiar la brutar.

Dacă nevasta lui îl sfătuește să-și facă hainele în rate, se supără.

— Se poate una ca asta?... Ce-o să zică lumea când o află că nu sunt în stare să plătesc deodată un rând de haine?!...

Mai bucuros ar fi fost să înghiță supa fără zarzavat, de cât se afle că nevasta lui a luat pe datorie ciapă sau pătrunjel. Și de pâine se lipsește de cât să știe că cei din curte au aflat că într'o zi „funcționarul“ a fost silit să ia o pâine pe datorie.

N'ar fi eșit pe stradă cu gheata nevăcsuită, chiar dacă l'ar fi chemat cea mai grabnică afacere.

Să-l întâlnească pe el cineva pe stradă cu un pachet?... Ferească Dumnezeu!

— Ce-o să zică lumea, domnule, să mă vadă cărând pachete ca un hamal?

O singură faptă însă a făcut Pavel Lascarache, fără să se întrebe „Ce-o să zică lumea“. Și nu s'a întreat mai ales că i se părea că eră greu lumii să

afle ce făcuse dumnealui. De unde să știe lumea că într'o zi, când Lascarache eră încolțit de nevoi, a falsificat iscălitura mării lui pe o poliță de o mie de lei?

Da vedeți, mama lui a aflat și — „vezi domnule, în ziua de azi o mamă e mai rea de cât străinii“ — a făcut o plângere la județ.

Când s'a văzut chemat de către judecătorul de instrucție, Lascarache și-a pierdut cumpătul și căzând zdrobit pe o canapea, atât a putut zice: „Copiii mei, copiii mei!”

Fratele lui Lascarache, un fel de pierde-vară, care din când în când se înfrupta de la masa funcționarului, nimerindu-se să fie de față la durerea mezinului, se înduioșă până la lacrimi. Și când Lascarache se frământă svârcolindu-se ca un șarpe rănit, îl apucă de braț:

— Pavele, nu-ți pierde firea!... Las'că te scap eu!...

— Cum așa? — se miră Pavel, privindu-l cu desnădejde.

Pierde-vară îl linișți pe loc:

— Mă dau eu drept autorul falșului!

— Asta nu vreau! strigă Pavel izbucnind în plâns.

— De ce nu? Tu ai copii și viitor!.. Eu sunt singur de capul meu și tot nu mă respectă nimeni..

Fără să mai asculte ce-i spuneă Pavel, își luă pălăria și plecă grăbit din casă. Lascarache vru să se ia după dânsul, dar nevasta lui îl opri:

— Ce, ești nebun omule?... Mai bine mulțumește lui Dumnezeu, că te-a scăpat din închisoare și de rușine.

Peste câțva timp, află că Toma Lascarache a fost condamnat la doi ani închisoare pentru plastografie.

Pavel oftă din adânc, dar peste o săptămână se linișți, uitând aproape cu totul momentele de groază prin care trecuse. Uită mai ales că se pusese pe muncă, de frică să nu mai ajungă să mai facă fapte de felul celui cu polița. I-a fost munca norocul lui, căci în scurt timp ajunse subșef de serviciu.

Acum nu se mai simțea lipsă în casa lui Pavel Lascarache. Doamna Lascarache nu mai intră în bucătărie și nici nu mai spală rufe. Avea și bucătăreasă și fată în casă.

Intr'o seară, când tocmai familia se rânduia în jurul mesei îmbelșugate, sbârână deodată soneria.

— I-a vezi loano, — strigă boerul — cine dracu mai poate veni și la vremea asta?

Servitoarea se întoarse aproape speriată:

— Domdule, un om rău îmbrăcat, fără guler la gât...

Tresărind, fără să-și dea seama de ce, Lascarache îi zise:

— Du-te de-l întreabă cine-i... Ba nu, las' că mă duc eu singur.

În clipa aceea se și auziră pași pe antreu. Îngri-

jorat, Lascarache se repezi întru întâmpinarea cutozătorului strein. Îl întâmpină o voce cunoscută:

— Ce faci Pavele?!.. Eu sunt!

Și cu brațele întinse, fratele său se repezi să-l îmbrățișeze. Lascarache rămase înmărmurit. Se lăsă să fie îmbrățișat fără să sufle un cuvânt.

Pierde-vară râdeà cu lacrimi:

— Astăzi am scăpat!.. Sunt lihnit de foame... Mi se pare că chiar acum stați la masă.

— Da, stăm, — suflă Lascarache — dar vezi... nu se poate... gândește-te... Știu că-ți sunt recunoscător... Pot să-ți dau bani să mânânci în târg... Sunt subșef de serviciu... gândește-te: Ce-o să zică lumea?!..

MICUL BOLNAV

GEORGES COURTELINE

Doctorul (cu pălăria în mână): Dvoastră m'ați chemat pentru un copil bolnav, doamnă?

Doamna: Da, doctore, eu; intrați, vă rog. E vorba de băețușul meu. Închipuiți-vă, că nu știu cum se face, dar de azi dimineață, drăguțul de el, cade mereu.

Doctorul: Cade!

Doamna: Da, doctore, mereu.

Doctorul: Pe jos?

Doamna: Pe jos.

Doctorul: Iată un lucru curios, într'adevăr... Ce vârstă are?

Doamna: Patru ani și jumătate.

Doctorul: Copii de vârsta lui se țin de obicei bine pe picioare!.. Și cum i-a venit asta?

Doamna: Vă asigur, că nu știu nici eu. Asară eră foarte bine, alergă prin apartament ca un iepuraș. Azi dimineață îl scol, ca de obicei, îi încălț ciorapii, îi îmbrac pantalonașii, și-l pun să steà pe picioare. Dar el... puf!... cade!

Doctorul: Poate că vre-un pas greșit...

Doamna: Stați să vedeți!... Dau fuga la el; îl ridic. Puf! cade a doua oară. Mirată, iar îl ridic. Iar cade! și așa de șapte ori pe rând. Scurt, doctore, vă repet, nu știu cum să face, dar de azi dimineață, cade neîncetat.

Doctorul: Asta e bizar... Pot să-l văd oare pe micul bolnav?

Doamna: Fără îndoială.

(Iese, apoi se întoarce cu băețușul în brațe. Copilul are pe obraji rumeneala unei sănătăți excelente. E îmbrăcat cu un pantalon și cu o bluză, scrobită de zeamă de dulceață).

Doctorul: Dar e superb copilul ăsta!... Puneți-l, vă rog, să steà jos.

(Mama se supune. Copilul cade).

Doctorul: Încă odată, vă rog.

(Acelaș joc ca mai sus. Copilul cade).

Doamna: Vedeți?

(Pentru a 3-a oară copilul e pus pe picioare; dar cade iară).

Doctorul (visător): E ne mai auzit.

(Micului bolnav, pe care maică-sa îl sprijinește de subsuori): Ia spune-mi, micul meu prietin, te doare undeva?

Toto: Nu, domnule.

Doctorul: Ai dormit bine azi noapte?

Toto: Da, domnule.

Doctorul: Și astăzi, ai poftă de mâncare? Ți-ar plăcea să ai o prăjitură?

Toto: Da, domnule.

Doctorul: Foarte bine. (Cu competență). Copilul e paralytic.

Doamna: Para... Ah! Doamne!

(Ridică brațele la cer. Copilul cade).

Doctorul: Vai! este așa, doamnă. Paralyzie completă a membrilor inferioare. De altfel puteți vedea și dvoastră, cum carnea micului bolnav e lovită de insensibilitate absolută.

(Tot vorbind, se apropie de țânc și se pregătește să facă experiența indicată, dar do-odată):

Ei, dar asta... ei, dar asta... ei, dar asta...

(Apoi izbucnind):

Dar bine, cocoană, ce-mi tot cânti cu paralyzia dumneatale?

Doamna: Dar, doctore...

Doctorul: Vezi bine, că nu se poate ține pe picioare... i-ai pus, la îmbrăcare, amândouă picioarele în acelaș crac de pantalon!

Trad. de A. C.

GLUME

În tramvaiu.

Conducătorul: Aci o să mai fie loc pentru o damă.

Domnul: De sigur; dar mai mare de douăzeci și cinci de ani, să nu fie!

*

Întrebarea delicată.

Judecătorul (cătră martora): De câți ani sunteți?

Martora: Peste douăzeci de ani.

Judecătorul: Trebuie să-mi spuneți adevărul fără înconjur.

Martora: Ei, între douăzeci și treizeci ani.

Judecătorul: Când împliniți treizeci?

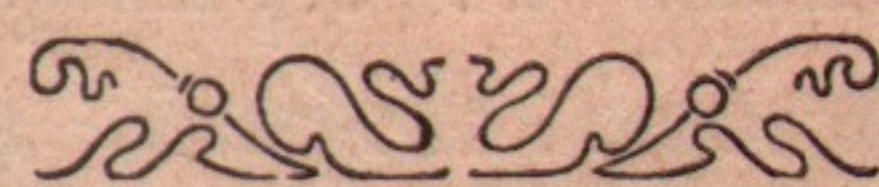
Martora: Mâne.

*

Tot d-neai mai rezistentă.

— Cum găsiți noua piesă de moravuri, ce s'a jucat asară, coană Veto.

— Curat scandal! După actul întâiu am trimis acasă pe bărbatul meu, după actul al doilea pe fiică-mea și după al treilea am plecat și eu!

CRIMA LUI SYLVESTRE BONNARD

Roman de ANATOLE FRANCE — Trad. de VASILE STOICA

— 16 —

„Lipsa de ocupație și cumpătare dedea patimilor sale politice o înfățișare nu prea măgulitoare. Inzultă pe toți, cari îi vedeă cetind ziarele „*Quotidienne*“ și „*Drapeau blanc*“ și îi silea să se bată cu dânsul. Astfel între altele avu durerea și rușinea de a răni în duel un băiat de șasesprezece ani. Cu un cuvânt unchiul Victor era tocmai contrarul unui om cuminte și cum, în fiecare zi lăsată de Dumnezeu, prânziă și cină la noi, răul lui renume se lipi și de casa noastră. Tata, săracul, suferea foarte mult de nebuniile musafirului său, dar bun cum era, nu se putea hotărî să-i închidă ușa, ci-l primi și mai departe, cu toate că știă, ce mult îl disprețuiește căpitanul pentru asta.

„Faptele ce ți le povestesc eu aici, doamnă, abia târziu le-am putut înțelege. Iar atunci unchiul meu îmi inspiră cel mai curat entuziasm, așa că mă hotărîsem să fiu și eu odată ca dânsul, întrucât îmi va fi cu puțință. Într-o dimineață, ca să-mi încep programul, îmi împlântai pumnul în șold și trăsei o injură ca un păgân. Mama săraca îmi șterse o palmă așa de sprintenă, încât rămăsei câtăva vreme uluit, înainte de a izbucni în lacrimi. Parcă văd încă bătrânul fotel cu catifea galbenă de Utrecht, în dosul căruia îmi vărsai în ziua aceasta lacrimile.

Eram mititel pe atunci. Într-o dimineață tata dupăce mă luă în brațe, cum îi era obiceiul, îmi zimbi cu nuanța aceea de ironie, care făcea, ca și blândeța să-i fie nițel înțepătoare. Și în vreme ce eu mă jucam cu păru-i cărunț, dânsul mi-a spus o mulțime de lucruri, pe cari nu le prea înțelegeam, dar cari mă interesau tocmai de aceea, fiindcă erau misterioase. Nu sunt sigur, dar așa cred, că pățaniile micului rege din Yvetot mi le-a povestit în dimineața aceea, așa cum sunt și în cântec. De-odată însă auzirăm un zgomot așa de puternic, încât tresăriră și ferestrele. Tata mă lăsă jos; tremură și dădea din mâni; ochii i se lărgiră, fața-i împietri și se făcu albă, ca varul. Încercă să vorbească, dar îi clănțaniau dinții în gură. Însfârșit murmură: „L'au împușcat!“ Nu înțelegeam ce voia să spună și mă cuprinse o groază ciudată. Am aflat mai târziu, că vorbeia de mareșalul Ney, executat în 7 Decembrie sub zidul, ce închideă terenul din jurul casei noastre.

„Întâlniam pe atunci foarte des pe scări un moșneag, — poate nu era tocmai moșneag, — cu fața smeadă și nemișcată, cu niște ochi mici, negrii, ne mai pomenit de vioi. Părea că-i un mort, sau cel puțin nu-l vedeai trăind, ca ceilalți oameni. Am fost odată cu tata la dl Denon și am văzut aici o mumie adusă din Egipt! Ei bine, totdeauna eram de credința, că mumia domnului Denon, îndată ce-i singură, se deșteaptă, iese

din sicriul său aurit, se îmbracă în haine alunii, își pune o perucă pudrată în cap și atunci nu mai e un mort, ci domnul de Lessay. Și chiar și astăzi, doamnă, cu toate că resping părerea asta, ca lipsită de temeii, trebuie să mărturisesc, că domnul de Lessay seamănă foarte mult cu mumia domnului Denon. Așa încât e firească groaza aceea fantastică, pe care ni-o inspiră ființa aceasta.

„În realitate însă domnul de Lessay era un om foarte cum se cade și un filosof în cel mai înalt înțeles al cuvântului. Învățăcel al lui Mably și Rousseau, se măguliă că n'are prejudeții și când colo și numai pretenția asta era un mare prejudiciu. Vorbesc de contemporanul unei vârste dispărute, doamnă. Mi-e teamă, că nu-mi pot face interesant subiectul. Căci e mult, foarte mult de atunci! Dar scurtez întrucât se poate; de altfel nu ți-am făgăduit nimic interesant și nu te poți aștepta la aventuri mari în vieța lui Sylvestre Bonnard“.

Doamna de Gabry mă îndemnă să urmez, și eu mă supusei, grăindu-i în felul următor:

„Domnul de Lessay era ursuz cu bărbații și plin de gingășie cu femeile. Întotdeauna îi sărută mamei mâna, cu toate că pe dânsa n'o obicinuiseră moravurile republicei și ale Imperiului, la galanteriile acestea. Printrânsul mă atinsei și eu nițel de epoca lui Ludovic al XVI-lea.

„Domnul de Lessay era geograf și după cât știu, nimeni nu era așa de mândru, ca dânsul, că se ocupa cu figura pământului. Sub regimul cel vechiu făcuse agricultură, dar firește, ca un filosof, și-și consumase astfel moșioara până la cel din urmă pogon. Iar când se văzu fără nici o brazdă, puse mâna pe globul întreg, și ticlui încurând o cantitate fără seamăn de hărți, după relatările diferiților călători. Și cum era nutrit din cea mai curată măduvă a Enciclopediei, nu se mărginea numai la țarcuirea semințiilor între cutare grad, atâtea minute și atâtea secunde de longitudine și latitudine. Ci se ocupa vai! și de fericirea lor! E de observat, doamnă, că cei cari s'au ocupat de fericirea popoarelor, totdeauna și-au nefericit pe a lor! Domnul de Lessay era regalist voltaire-ian, un soi de destul de obicinuit printre înaintașii noștri. Era mai geometru decât d'Alembert, mai filosof decât Jean-Jaques și mai regalist decât Ludovic al XVIII-lea. Dragostea sa pentru rege însă era nimic, în comparație cu ura sa pentru Împăratul. Când cu urzeala lui Georges împotriva întâiului consul, el încă era între vinovați; cei cari au condus cercetarea nu l'au aflat, sau aveau prea mult dispreț pentru el, nu știu; destul că printre cei învinovați, nu figură. Ocară aceasta însă nu i-a putut-o iertă niciodată lui Bonaparte. Nici nu-i zicea altfel decât „Căpcăunul din Corsica“, și spunea că nu i-ar fi încredințat nici măcar un regiment, așa de slab militar a fost.

„În 1813 domnul de Lessay, vădov de câțiva ani,

cu toate că eră cam de cincizeci și cinci de primăveri, luă de nevastă o femeie tânără, care desemnă apoi împreună cu dânsul hărți geografice, și muri în lehuzie, după ce-i dăruise o fetiță. În scurta ei boală numai mama a îngrijit-o, și tot dânsa a purtat seamă, să nu ducă lipsă copila. Pe copilă o chemă Clementina.

„Dela moartea și dela nașterea aceasta datează legăturile familiei mele cu domnul de Lessay. Cum tocmai atunci mă ridicam din vârsta copilăriei, eram cam confuz și întunecat; pierdusem darul acela fermecător de a vedea și a simți, lucrurile și întâmplările nu-mi mai pricinuiău surprizele acelea minunate, cari încântă așa de luminos frageda vârstă a copilăriei. Astfel nu-mi mai aduc aminte de vremile, cari au urmat după nașterea Clementinei. Știu numai, că la câteva luni după asta a trebuit să îndur o nenorocire așa de mare, încât și astăzi mi se strânge inima, când mă gândesc la clipele acelea: a murit mama, sârmana. O liniște adâncă, un frig pătrunzător, o umbră largă ne învăluiră de-odată casa.

„Mă cuprinse un fel de amortire. Tata mă dete la liceu, și abia cu greu mă putui desbărâ de toropeala în care căzusem.

„Prost nu prea eram eu cu toate acestea. Profesorii mă putură învăța, aproape tot ce voiau, adevărat puțină grecească și latinească. N'am avut legături decât cu cei din vechime. Învățai astfel, să stimez pe Miltiade și să admir pe Temistocle. Cu Quintus Fabius mă împrietinii foarte bine, întrucât mă puteam împrietini cu un consul așa de mare. Mândru de aceste prietinii înalte, nici nu-mi mai plecai ochii asupra Clementinei și tatălui său, cari altfel într'o bună zi plecară în Normandia, fără ca eu să binevoiesc a-mi strică pacea cu gândul întoarcerii lor.

„De întors, totuș se întoarseră, doamnă! Înrauriri cerești, energii ale naturii, voi puteri misterioase cari răspândiți asupra oamenilor darul de a iubi, voi știți cum am revăzut pe Clementina! Cât au sosit au și venit la noi! Domnul de Lessay nu mai purtă perucă. Cum eră pleșuv, abia cu câteva șuvițe cărunte pe templele-i roșietice, îți făcea impresia unui bătrân destul de tare încă. Ființa aceea divină însă, care strălucia la brațul lui și a cărei prezență umplea de lumină vestejitul nostru salon, nu eră nici un fel de arătare: eră Clementina. Adevăr grăiesc doamnă: ochii ei albaștri, ochii ei ca vioreaua, păreau ceva supranatural. Și nici astăzi încă nu-mi pot închipui, că cele două minuni de lumină să fi îndurat loviturile vieții și chinurile morții.

„Se zăpăci nițel, când salută pe tata, căci nu-l cunoscuse până atunci. Obrajii îi erau rumeniori, iar gura-i întredeschisă zimbiă cu zimbetul acela, care te face să te gândești la nemărginire, fără îndoială fiindcă nu dovedește nici un gând lămurit și nu exprimă decât bucuria de-a trăi și fericirea de-a fi frumoasă. Și-i străluciau obrăjorii și gurița și ochii și fruntea sub pălăriuța trandafirică, de-ai fi crezut că-i un giuvaer în-

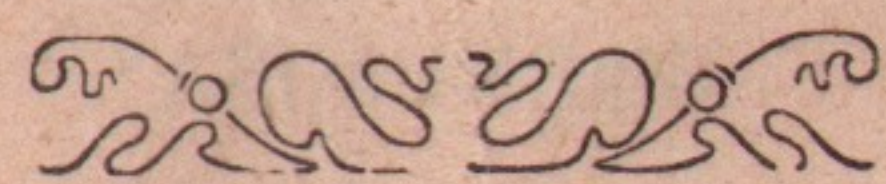
tr'o cutie deschisă. Peste haina-i de muselina albă, încrețită pe trup, purtă o eșarpă de cașmir, iar de sub rochie se iviă sfios vârful unei ghete mohorâte... Să nu zimbești doamnă, așa eră moda pe atunci, și nu știu zău dacă poți găsi atâta simplitate, vioiciune, atâta farmec și bunăcuviință la cea de azi.

„Domnul de Lessay ne spuse apoi, că a întreprins publicarea unui atlas istoric, că de aceea s'a întors la Paris, și că s'ar simți foarte fericit, dacă ar putea locui iarăș în apartamentul său de odinioară. Tata întrebă pe domnișoara de Lessay: simte-se fericită, c'a venit în capitală. Răspunsul fu un zimbet, ce-i înflori îndată pe buze. Și zimbiă ferestrelor deschise spre grădina înverzită și plină de lumină; zimbiă lui Marius meditând între ruinele Cartaginei pe cadranul ciasornicului; zimbiă bătrânelor fotele de catifea galbină și bietului student, care nu îndrăzniă să-și ridice ochii spre dânsa! Din ziua aceasta începă să-mi fie dragă Clementina!

„Dar iată-ne în Rue de Sèvres. Îndată o să vă vedem ferestrele. De povestit nu știu povestii, doamnă. Dacăș fi silit să scriu un roman, n'aș putea face decât o caricatură. Povestea asta am pregătit-o vreme așa de îndelungată, și când colo n'o pot spune decât în câteva cuvinte. Căci în suflet este totdeauna o anumită gingășie, un anumit farmec, pe cari un moșneag numai le-ar răni, dacă s'ar întinde pe larg asupra sentimentelor iubirii. Să trecem nițel pe bulevardul acestiv de mănăstiri. Povestirea mea nu mai ține, decât până la clopotnița de colea.

„Domnul de Lessay, aflând că tocmai termin cursurile dela *École des Chartes*, mă creză vrednic de a colabora la atlasul său istoric. Eră vorba să determinăm într'un șir întreg de hărți, „vicitudinile imperiilor“, vorba moșneagului, dela Noe până la Carol cel Mare. Domnul de Lessay inmagazinase în creier toate rătăcirile veacului al XVIII-lea, în materie de antichități. Eu mă țineam în istorie, de școala novatorilor, și atunci eram la vârsta, când nu poți fi deloc fățarnic. Felul cum înțelegea sau mai bine zis cum nu înțelegea bătrânul istoria, încăpăținarea sa de a vedea în antichitatea primitivă domnitori ambițioși, prelați fățarnici și lacomi, cetățeni virtuoși, poeți filosofi și alte personaje, cari n'au existat decât în romanele lui Marmontel, mă făcea grozav de nefericit și-mi aducea la început o mulțime de obiecțiuni pe buze, cari erau fără îndoială foarte raționale, dar cu desăvârșire inutile și câte-odată primejdioase chiar. Căci domnul de Lessay își ieșiă foarte ușor din sărite, iar Clementina prea eră frumoasă. Între dânsa și el petreceam clipe de tortură, dar totodată și de fericire. Iubiam și iubirea mă făcu destul de laș, ca să-i admit tot ce pretindea el referitor la înfățișarea istorică și politică a acestui pământ din țarna căruia trebuia, să înflorească mai târziu Clementina.

— urmează —

Trei cărți literare noi.

1. *Gheorghe Stoica*: „ALTE VREMURI”. Prețul 2 cor. În acest volum, care este al treilea în „Biblioteca scriitorilor dela noi”, ce apare sub auspiciile Asociațiunii, se zugrăvesc înduioșătoare scene într-o limbă frumoasă și curată românească. Volumul are peste 300 de pagini și e deopotrivă de interesant dela început până la sfârșit.

2. *Stefan Lázár* — *Al. Ciura*: „FLOAREA BETULIEI”. Prețul cor. 1.80. Un splendid roman din epoca asiro-babiloniană zugrăvind sfâșietoarea tragedie a temutului Holofern, care pornește să cucerească lumea. Nimeni nu i se poate opune, căci brațul lui dărâmă tot, numai frumoasa și fermecătoarea ovreică: Iudita — Floarea Betuliei — îl supune cu dragostea sa, ca apoi să-și taie capul și să-și scape neamul de peire.

3. *Horia P. Petrescu*: „VĂDUVIOARA”. Prețul 1 cor. E la noi în Ardeal întâia colecție de monoloage pe cari diletanții le pot predă cu succes și spre mulțumirea publicului, la serate teatrale. Fiecare monolog e plin de spirit și de vervă și autorul a umplut cu acest volum de monoloage un mare gol în literatura noastră dramatică.

*

Toate aceste trei cărți noi au apărut în editura „Librăriei S. Bornemisa” din Orăștie și se pot procura pentru suma de K. 4.80.

Colectiile „Cosinzenii”

dē pe anul I. și II. se pot comandă dela administrația revistei pentru :: suma de cor. 15.— ::

Abonații noștri noi, cari doresc să aibă revista noastră dela început, le capătă amândouă colecțiile pentru suma de 13 coroane.

CĂRȚI LITERARE NOUI

— Depozit la „Librăria S. Bornemisa” în Orăștie. —

	Cor. fil.
Gh. Stoica: Alte vremi, povestiri	2.—
Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri	2.—
Al. Ciura: Amintiri	1.60
I. Dragoslav: Volintirii	1.80
L. Rebreanu: Frământări	1.50
V. Eftimiu: Poemele singurătății	2.—
A. Fogazzaro: Misterul Poetului, roman	1.80
St. Lázár: Floarea Betuliei, roman	1.80
S. Bornemisa: Almanahul scriitorilor dela noi	1.60
A. Hamat: Noua lege militară	2.—
E. Borgia: Versuri flușturate	—60
S. Bornemisa: Cele mai frumoase, poezii populare	—60
H. P. Petrescu: Văduvioara și alte șase monoloage	1.—
Ion Gorun: Știi Românește?	—30
Alina G.: Arta de a vorbi în societate și diferite ocazii	—60
Irimescu-Cândești: <i>Aurel Vlaicu</i>	—60
Brătescu-Voinești: Întunec și Lumină, nuvele și schițe	2.—
Bucura Dumbravă: Pandurul, roman	3.—
Vhlauiță: La gura sobei	2.50
M. D. Rădulescu: Lei de peatră, poezii	3.—
Onișiu: Din cele trecute vremi	3.—
Hodoș: Masa ieftină. Gătirea mâncărilor	1.20
Iosif St. O.: Cântece, ed. II.	2.—
Antonescu: Studii asupra educației morale și estetice	3.—
Constantinescu I.: Din problema educației	3.—
Rousseau: Emil, sau despre educație, trad. de Adamescu	2.50
E. Rostand: Romanțioșii, comedie în 3 acte	—40
Moldovan S.: Ardealul II. Ținuturile de pe Murăș	—90
O. Goga: Din umbra zidurilor, poezii	2.—
I. Slavici: Mara, roman	2.—
G. Flaubert: Salambo, roman trad. de L. Dauș	2.—
Virgiliu: Eneida, trad. de Pandelea	2.50
D. Pătrășcanu, Timotheiu Mucenicul	2.—
N. Zaharia: Ce este fericirea	1.—
N. Zaharia: Amorul	1.—
Rădulescu-Codin: Făt-Frumos, povești	—30
I. Claretie: Drapelul, povestire trad. de Z. Bărbulescu	—30
I. Agârbiceanu: Datoria, nuvele și schițe	—30
I. Rășcanu: Poveștile lui Perrault	—30
Carmen Sylva: Poveștile unei Regine	—30
V. Conta: Încercări de metafizică	—60
M. Maeterlinck: Sora Beatrice. Miracol, 3 acte fr. Minulescu	—30
D. Stern: Bulgaria sângerândă	—60
Honore de Balzac: O afacere întunecoasă	—40
R. Bringer: Spionii lui Napoleon	—80
Wells G. H.: Primii oameni în Lună	—80
Eftimiu V.: În temnițele Sтамbulului	—40
Onofo Vatana: Priveghitoarea Japoneză	—40
Memoriile lui Napoleon	—80
Anghel C.: Răscoalele din 1907	—80
Domnia și detronarea lui Cuza-Vodă	—80
Eroii Unirii: Jertfa lui C. Negri	—80
Marchiza de Pompadour	—80
Napoleon în Rusia	—80

— Pentru porto să se trimită deosebit 10-30 bani de fiecare carte. —

— Porto recomandat cu 25 bani mai mult. —